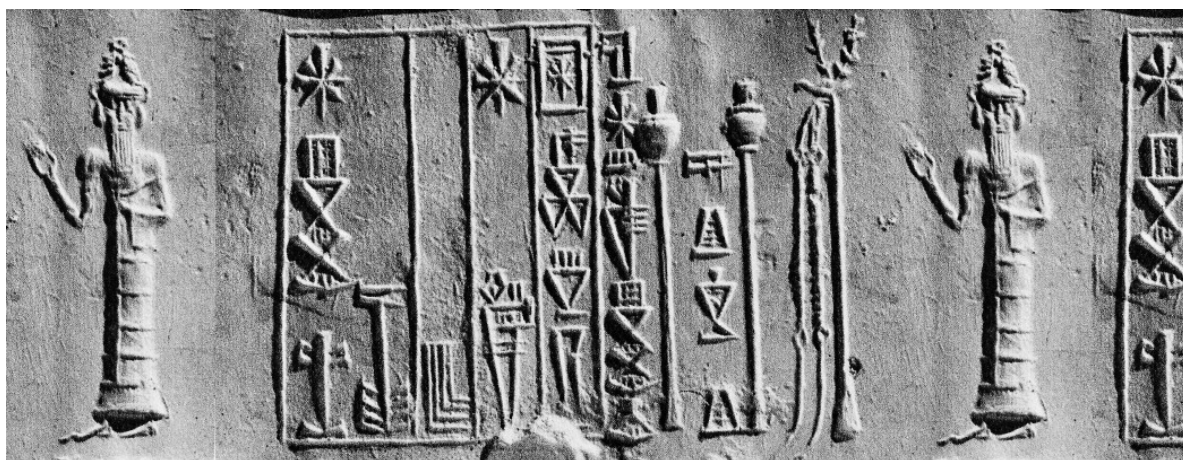

Gyárfás Ágnes

Adalékok a mezopotámiai és a szkíta múlt fővonalához

638. ábra

Tello (Girsu), Iraq. Inscribed in reverse Oh Edinmugi, vizier of the god Shakkan, who assists mothers in childbirth: Ur-lugal-edina, the physician, is your servant'. Louvre MNB I350; greyish-brown veined stone; 6.1 x 4.5 cm; Delaporte, 1920, T. 98. Period IIIb.

Tellói jóslat a szabir népre mért csapásról

Dél-Mezopotámia feltárása

Asszíria és Babilónia kincsei a 19. században elkápráztatták a világot, s jó pár évtized után kezdtek érdeklődést mutatni a Tigris és Eufrátesz mezőföldjének déli szakasza iránt. Így a terület legrégebb kultúráját fedezték fel legutoljára.

A városok és sírok kiásását megelőzte a terület kerámia kultúrájának felfedezése (El-Ubaid, Halaf, stb.), amely a Mezőföldtől a Magúr dombig hasonlóságot mutatott, de a helyi stílusok változottsága gazdagította a korai kerámiák finom szépségét. A kerámiák egyetemessége is hozzájárult a kultúra egyetemes képének elfogadásához a Kr. e. korai évezredek idejében.

Torma Zsófia Erdélyben a 19. sz. végén ugyanazzal a szimbólumrendszerrel találkozott a kiásott történelem előtti cserépdarabokon, mint 1926-32 között Woolley az Eriduban, Urbán végzett feltáró munkája során. A világ egyetemei és tudósai – Halevyt kivéve – elfogadták, hogy a történeti ókort megelőző évezredekben az indo-európai és sémita telepeseket megelőzően agglutináló nyelvet beszélő turáni nép élt Euráziában.

Ez a nép települt a Mezőföldre is, magát a Boldogasszony népének tartotta, országát KÁL or-

szágnak, Káldeának nevezte. A Kál jel képeje egy szánkó amelynek mását Woolley megtalálta Subad királynő sírjában.

A szánkán nem havon csúsztak, hanem mitikus hagyományt ápoltak vele. Őseik égi eredetűek voltak és sárkánybárkákon érkeztek a földre akkor, amikor a Teremtő An még nem választotta ketté a vizeket.

Erdőkben állították fel az állattenyésztéshez szükséges épületeket. Az élőfát alkalmazták oszlop gyanánt. Inanna és leányai, komornái legeltették az egyszarvúakat és sarlóval ők aratták a búzát. Ennek az életmódnak máig megőrizte emlékét a magyar mesevilág és a szakrális emlékezet. Tudjuk, hogy a tündérkorban rózsaágyon aludtak és ők őrizték az élet és halál vizét. Selyemréten aranyalmafák alatt sétáltak és aranykoruk örömét idegen eredetű harcos népek behatolása változtatta gyötrelmessé. Erről pecséthengereik tanúskodnak.

Országukat Szabirnak is nevezték, mint a Tellói jóslaton is olvasható.¹

¹ Tellói jóslat címet adtam most készülő könyvemnek, mely a kaukázusi szkítákhoz történő csatlakozásunkkal foglalkozik, s ősműltjüket is bemutatja.

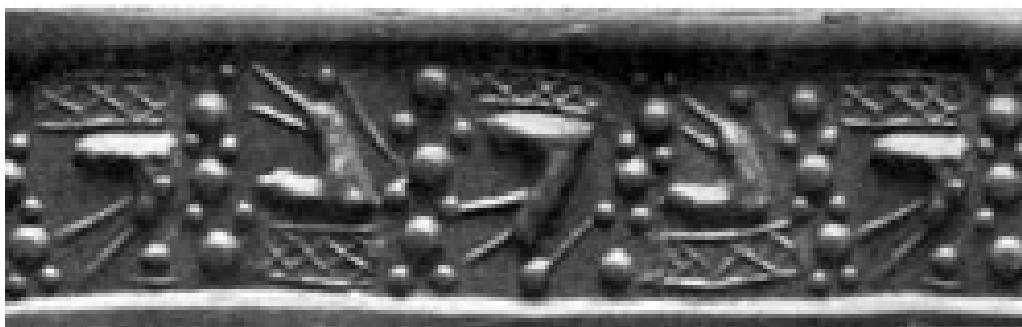
JEMDET NASSZR

EGI evezés

Khafaje 2.2 x 2.2 cm vörös kő (red). Jemdet Nasr (Ca. 3000-2800)
Felirat: Five squatting pigtailed women, four holding staff impling globe

Égi evezést látunk vagy petesejtek és ondószálak nagyított ábráit, ki tudja. Búvárok? Egyszemélyes tengeralattjárók?

Khafaje 2.1 x 2.1 cm rózsaszín kő. Jemdet Nasr (Ca. 3000-2800)
Felirat: Four pigtailed women tete-beche squatting on couche. Drill-hole fill.

Égi csillagok és háló. Háló tartja az embereket és el is ejti. Hosszú hajú asszonyok eveznek égi vizeken. A háló szövése a Kur-Kur, a Magosság utal az égi világra.

L 331

UR

L 35g

Ur városa délen, Eridu és El-Ubaid között fekszik. Nem keverhetjük össze az URI helynévvel, amely Agadeki, Akkád egyik neve volt. Az ur gyök az istenanya tisztelettel függ össze. Az Istenő égi megjelenítője a Nagy kutya csillagkép, melynek neve UR. Az istennő pedig LUGAL GEME NAGY ÚRASSZONY, KIÉ az ország: MADA. A Dél-mezopotámiai városok népe beleértve Akkádöt is, a Sziriusz égi útjának rendelte alá az ünnepeket. Akkor január elsejére esett a Téli Napforduló és egyszerre tűnt fel az égbolt közepén a Sziriusz és az Orion. Az azóta eltelt 6-8 ezer év alatt a Nap precessziós mozgása következ-

tében az Orion december 21-24-én delel, de a Sziriusz mindig Újévkor.

Az ünnepeket január 1-én és július 1-én tartották meg és az UR-i népnek is volt a baltával, fokossal rokonított mítosza. (102-104)²

Ez az esemény évente megismétlődött. A kettős balta vagy fokos a férfierő szimbóluma volt és a július elsején nyári ünnepen az aratás megkezdésekor Sziriuszt és Oriont képviselő papnő és király a zikkurat legtetőjén ünnepélyes nászban egyesült. Ez az esemény ad magyarázatot arra, hogy mit jelent az egyiptomi és az UR-i hagyó-

² Komoróczy Géza fordítása. Eltűnt civilizációk. i.m.

mányban a kettős balta a termékenység szakrális rendjében.

Úr városát alaposan feltárta Sir Leonard Woolley 1922-1934 között. Max Mallowan volt a munkatársa, Agatha Christie férje.

Woolley 1850 sírt tárt fel Urban, szerinte ebből 16 királysír volt. A sírok nagy részét kirabolták. Woolley mégis bízott a sikerben, mert az 1926-27-es ásatások alkalmával véletlenül felfedezett egy csodaszép arany tört, vésett fonalminta díszítette, markolata pedig aranszegeccsekkel kivert lazúrkő volt.

Ásatásai közül a Subad királynő sírjának feltárása tette híressé. A királynő sírját megelőzte a férje (?), a testőrei, a celebráló pap, a sírásók sírja. Mind önként mentek a halálba. A sokak által ismert népszerű C e r a m , C . W . könyve A régészet regénye arról írt, hogy hátulról letaglózták őket. Ez nem felel meg a valóságnak. (168-251. old.)³

Woolley könyvet szentelt Subad királynő sírjának s világosan leírta, hogy a komornák hárfázás közben „aludtak el”, az oxigén hiány miatt.

Subad királynő sírja sértetlen volt. A királynő ékszerei hasonlítottak az udvarhölgyek ékszereihez, csakhogy az övé gazdagabb díszítésű, jelentősebb ékszer volt. Subad királynő köpenye drágakőből volt összefűzve. A zsinór elporladt, de Woolley mégis sikeresen rekonstruálta a mintát. Hatalmas arany fülbevalói voltak. Aranyfésű, aranytű, amulettek 12 gyűrű egészítették ki a toalettjét. A fejkének szépségét minden ország érdeklődő közönsége megcsodálta és hamarosan világhíressé tette Woolleyt.

Az 1928-29-es ásatásokon Woolley egy másik királysírt is felfedezett. Ez ugyan már ki volt fosztva, de a király sírkamrája előtti gödörben talált 74 kísérő holtteste meggyőzte a régészeket arról, hogy Urban így temették el a királyi személyeket.

Minden halott mellett volt egy csésze, amiből Woolley kábítószer segítségével történt elszenderedésre gondolt.

Az 1928-29-es ásatásokon felfedezték „Meszkalamdug király” sírját is. (91. old.)⁴ Azonban

csalódtak, mert a szegényes sírletek kizárták tették, hogy királyi sírt találtak. Tovább ásva megtalálták a királynő sírját is. Öt holttest volt a sírjában négy férfi és a királynő. Arany mellű, kis arany ivópohár volt mellette. Woolley biztos volt benne, hogy a sírban talált hölgy királynő vagy magas rangú hölgy volt életében.⁵

Subad királynő „Meszkalamdug király” és a másik, név nélkül emlegetett magas rangú úrnő Kr. e. 3000-2500 között élt.

A temetésnek ez a szokása nem volt általános, a régiségben semmi jel nem mutatott arra, hogy élő emberek kíséretében szálltak volna a sírba királyi személyek.

Flavius Zsidó háborújában olvastam történeteket az önként vállalt halálról. Masada ostrománál történt, hogy a rómaiak sánccal vették körül a várat és tüzet is gerjesztettek, Eleázár főpap látta, hogy mindennek vége és egy beszédet intézett a várvédő zsidó férfiakhoz. Menekülésre már nem volt mód, arra pedig gondolni sem tudott, mi lesz a nőkkel és gyermekekkel, ha a rómaiak kezébe kerülnek. Az összegyűlt férfiaknak hatásos szóközi beszédet tartott, ecsetelte a szabadságot, azután az álom szépségét írta le, hivatkozott az indusokra, akik csak kelleetlenül viselik a földi életet és örülnek, ha a lélek kiszabadul börtönéből. „Mikor még mindig folytatni akarta buzdítását, valamennyien [...] mintha valamilyen gonosz szellem hajtotta volna őket, elrohantak. [...] olyan türelmetlen mohóság vett rajtuk erőt, hogy megöljék feleségeiket és gyermekeiket, valamint magukat”. (457-473. old.)⁶

Három esetet írt le Woolley. Subad királynőt, a 40 év körüli hölgyet udvarhölgyei körében és egy másikat, akit négy férfival temettek el. Kik voltak ezek a férfiak, szolgák, rokonok, barátok, férjek?

Tehát az élve temetkezés Urban nem volt tipikus, de megtörtént. Máshol nem fogadták el ezt a szokást, az uri eset egyedi maradt.

³ Gondolat K. Bp. 1965.

⁴ Eltűnt civilizációk. i.m.

⁵ Woolley L.: Úr and... i.m.

Woolley L.: Vor 5000 Jahren i.m.

⁶ Flavius, J. i.m.

Mitosz és történelem

Tündérszép Ilona várának bevételé

Egy ősmese

A korai pecséthengerek realitásként számolnak be Tündérszép Ilona várának bevételéről.

Ismerjük Orion-Nimrud várépítését, „...mint a tengeren épített, folyóvizekkel körülvett...”, ahogy a zsoltár megőrizte. Ebben a várban élt a Boldogasszony, Tündérszép Ilona leányaival, miután férfimunkával megépült a vár.

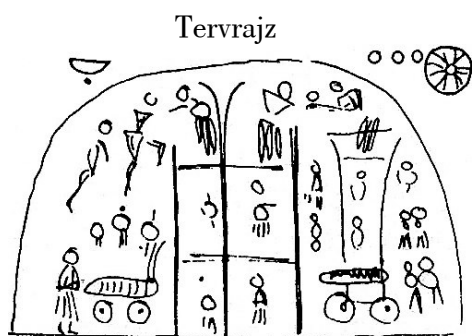
Fegyveres férfiak támadtak meztelen nőkre, akiket lenyilaztak. Az ostrom idején férfiak küzdöttek.

Miután a várat bevették nyílt erőszakot alkalmaztak, kegyetlenkedtek.

A képeken láttunk stabil várat és forgóvárat, Illavárat. Jókai szerint Erdélyben is voltak Ilonavárak, melyeknek legfőbb építőanyaga az Ilonauveg volt, s ezért a Nap forgatta. Magyar Adorján feltételezte rézborításukat, látott is ilyet Hollandiában.

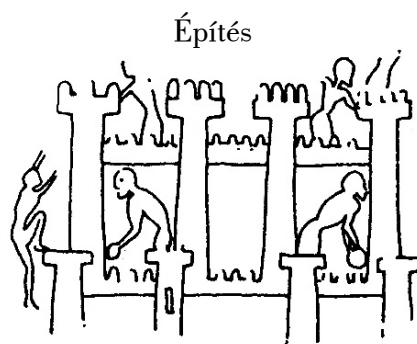
Magyar hímzéseken a forgató karnak emléke még látható.

Építés

749. ábra

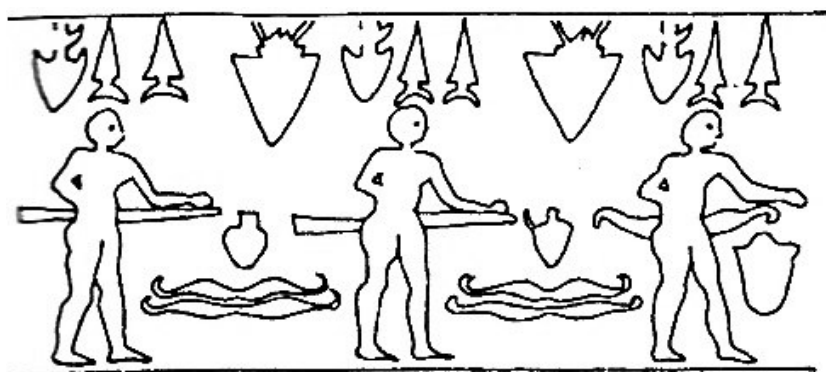
Detail. Brussels o. 437; white stone; 2.25 x 1.25 cm; Speleers, 1917, p. 213. Period IIe.

750. ábra

Ashur, Iraq. Impression. Weber, 1920, p. 105, No. 531. Period Vc.

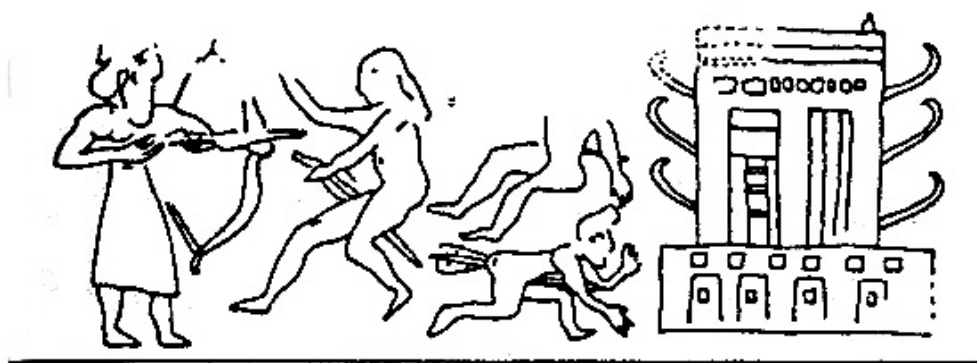
Belső munka

742. ábra

Uruk (w. 20940), Iraq. 4.1 cm. Brandes, 1980a. Period Ia.

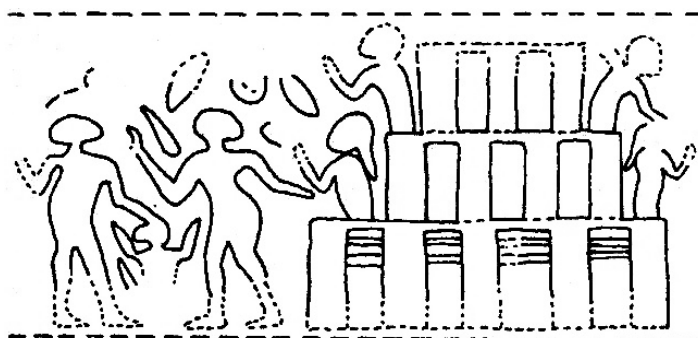
Fegyvertelen nőkre nyíllal támadnak

743. ábra

Susa, Iran. Impression. 4.0+ cm; Amiet, 1972, No. 695. 27i; Period Ia. 25i Detail of 64I.

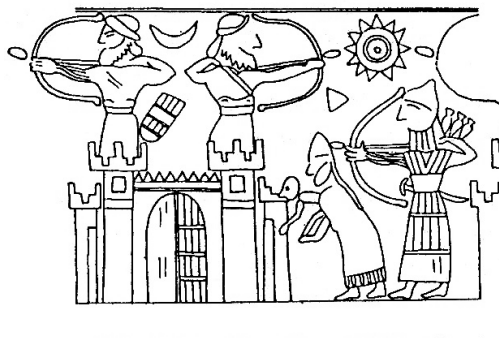
Köveket dobálnak

748. ábra

Choga Mish, Iran. Impression. 3.9 cm; Delougaz and Kantor, 1972, p. 32, Pl. xd. Period Ia.

Ostrom

752. ábra

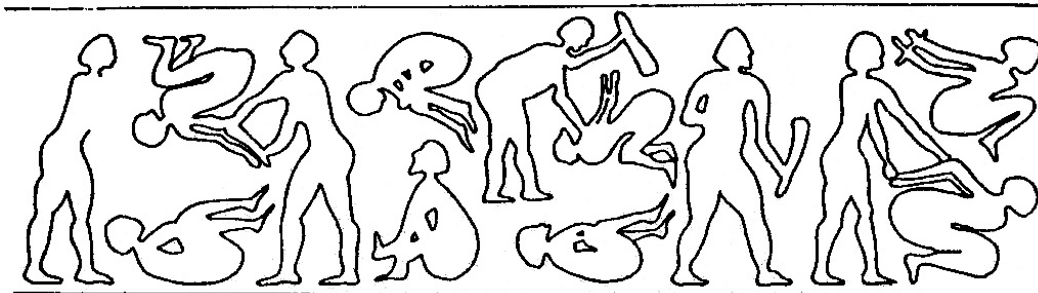
Nineveh (Nabu Temple), Iraq. Impressions on both sides of a flat clay plaque 7.75 x 5.1 x 1.1 cm. BM 98916; 4.45 cm. Period VIa.

Leállatiasodás

635. ábra

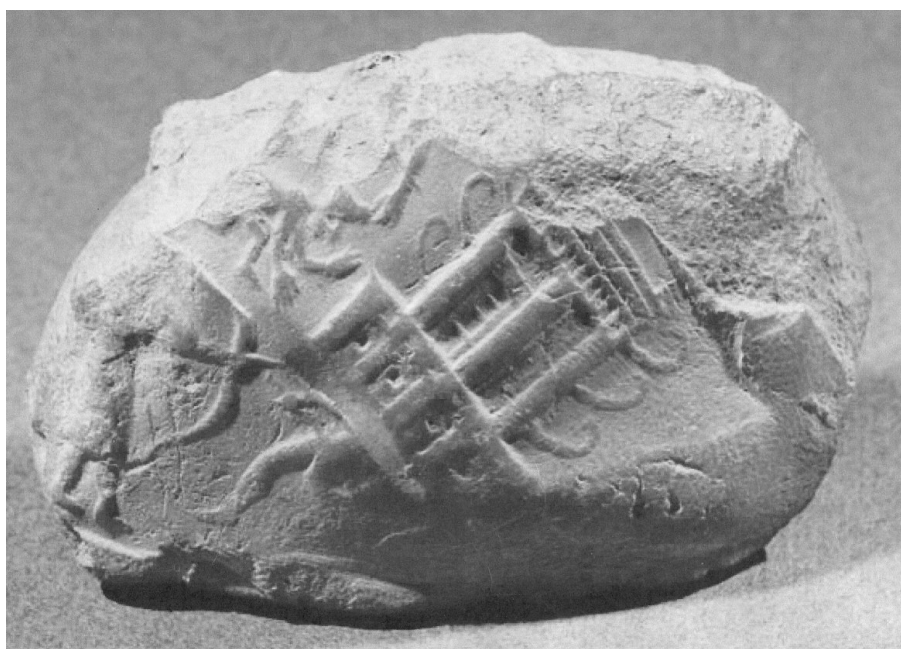
Ur (sis 4; U. 14597), Iraq Stamp-cylinder impression. 3.0 x 2.0 cm; Legrain 1936, No. 368. Period IIe

746. ábra

Uruk (w. 21660), Iraq. Impression. 4.5 x 5.2 cm; Brandes, 1979, Pl. 6. Period Ia.

Illavár, Ilonavár

Kaldea története pecséthengereken, táblákon

Igyekszünk időrendben beszámolni a sok valóságos, himnikus adatokat feltáró pecséthenger és táblácska történeti eseményeket bemutató leírásáról. A legrégebb kristálykő lapocskák az előző hazájukról számolnak be. Uruk IV. korszakából, vagyis Kr. e. 3000 körüli időkről, vagy még régebbi rétegekből.

A Tur-an népében bemutattam a Sabir ország feliratot hordozó táblát (114-121. old.)⁷, amelyen hegyi kecskét láttunk. Mire vezet ez a képjel, ön-

magában megfejthetetlen. Akkor kapunk némi magyarázatot, ha korabeli táblákkal együtt vizsgáljuk. A tulipán népe táblán az áll, hogy a felettünk lévő ősök, ISÁk tanácsára, Us segítségével a nagyapa, csillaganya, és a javakorbéli férfi menjen a Kárpát-medencébe (104-112. old.)⁸ Egy harmadik tábla tömören közli, hogy „Jön Tenger” (101-103. old.)⁹ Vagyis, hogy a Vízözön ellen a Kárpát-medence nyújt menedéket.

⁷ Tur-an i. m.

⁸ Tur-an i. m.

⁹ Tur-an i. m.

Az alábbi táblán a négy ujjbegy-nyom ugyan-csak az égiek rendelkezésére utal. A három képjel üzenete (jobbról balra olvasva): Kárpát-medence nyitott földje a Mag, Magur vagy Mada. A Mag, Magur képjel formája □ vagy □ Hasonlít egy vízi járműhöz és a jelentése a továbbiakban bárka, vízi kosár.

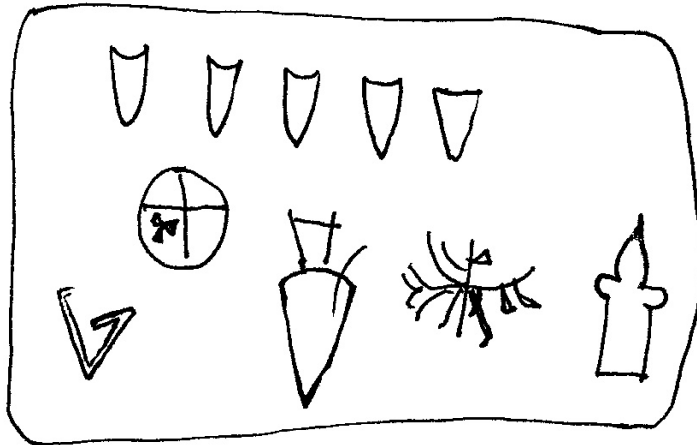
Uruk IV. korszakából való feliratos tábla (38. sz. ábra)¹¹

A „Honfoglalás vizen” c. pecséthengeren a vízi járműből kiszálló Magur egyik lába már a parton van és láb formájú, a másik lába egybeolvad a bárkával, mert mindkettő MÁGUR (54. old.)¹⁰

Kárpát medence nyitott	
Földje	
{ a Haza (Mada) a Mag a Mágur (Magyar)	

Egy másik táblácskán, hasonló stílusú írással, feltehetőleg ugyanabból a korból (Uruk IV. korszaka) kibővítve ugyanazt a tartalmat kapjuk: Eme szól: Az égiek rendelkezéséből kimértem az Élet

földjét a Kárpát-medencében. Ez az üzenet ugyan-csak az Özönvíz elől történő menekülésre utal, mert a Kárpát-medencében nem volt Vízözön.

3.8 cm magas agyagtábla Kr. e. III. évezred elejéről (84. ábra)¹²

Eme szól:	
Az égiek rendelkezéséből	
kimértem	
a Kárpát medencében	
az Élet földjét	
MAG-nak (Magurnak, Madának)	

A látottak alapján úgy véljük, hogy a mezopotámiai Kál népnek korai kapcsolatai voltak a Kárpát-medencével és népével, mert a sematikus-án ábrázolt labirintus (□, √) egyszerre jelenti

Hun testvérének Magnak a nevét, bővítve Mágurt, ami vízi jármű is lehet, de végső kicsengésben a mi népnevünk: Magyar, s jelenti a Madát, a hazát is. Ez a kapcsolat régi, baráti, rokoni, hiszen a baj közeledtekor ide menekültek a biztonságba.¹³

¹⁰ Vizek könyve II. köt. C. i. m. Pritchard 686. c. ábra

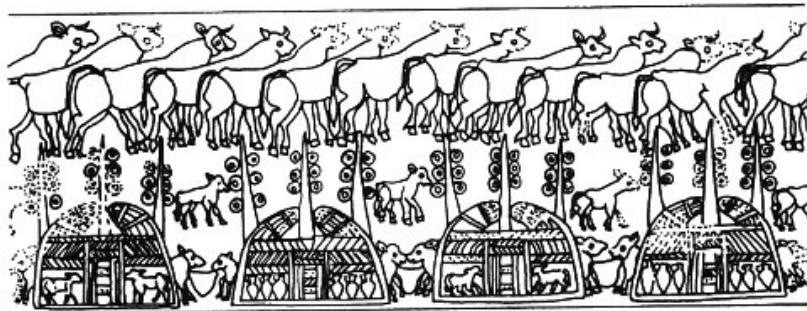
¹¹ Schinockel, Hartmut i. m.

¹² Brjentes műve alapján a Képjel-írás c. i. m. 69. old.

¹³ HAARMAN, Harald. Das Rätsel der Donauzivilisation. C.H. Veck Verl. München. 2011.

Korábbi hazájuk erdős, hegyes-völgyes és vízben gazdag területen feküdt. A következő kép, amelyet bemutatunk, nagyállattartó társadalomról vall. Felmérhetetlen mennyiségű lábas jószágot látunk és hatalmas akol-együttest, amelyeket erdőben, *élő fákhöz* rögzítettek. A karámokban állatok, a kamrákban tejes korsók, a padláson szemes

termény. Még az etető-itató vályút is ábrázolják. A kinagyított henger rajzán jól kivehető, hogy ezek a furcsa oszlopok nem mások, mint erdei élő fák. Az építmények formája emlékeztet sátorra, de nem nemez vagy ponyva az építőanyag, hanem hajlított, hasított fapálca, melyet előzőleg gőzben megpuhítottak.¹⁴

12. ábra

Ashmolean 1964.744; white magnesite; 5.3 x 6.4 cm Moorey and Gurney; 1978. No. 9.¹⁵

Valamennyiünk tudatában, annak mélységes-mély rétegeiben él aranykori ősemlék. Békesség, szépség, napfény, tündérek, fényes szőrű patás-állatok képe elevenedik meg, ha az arany korra gondolunk. A következő képen Inanna lányai, a Mindentermő fa tejmag tündérei kísérik haza azt a nyáját, amely ma már csak erdőben él, elbújik az ember elől, megriad, ha lépteket hall. Ma vadásszák őket. Régen tündérek vigyázták életüket. A szarvas hátára tüll-szerű, szép terítőt is terítettek. A képjelírásban Inanna tündérkirálynő, Istenanya rajza tömzsi figura: . Itt karcsú, magas, lebegő alak: . A görög drámaírók emlegetik az

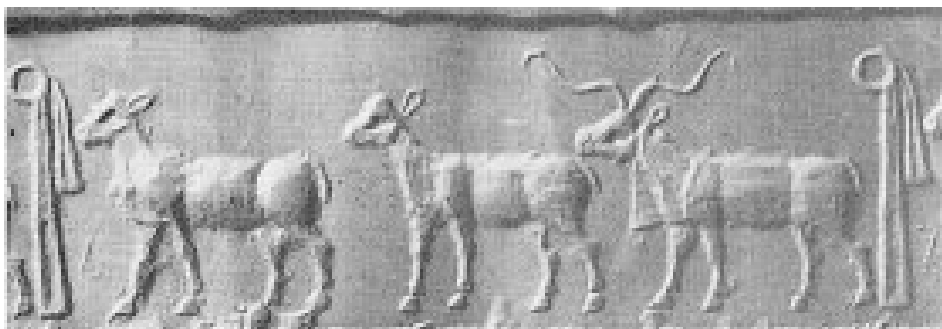
Istennő erdejét, ahol hófehér szarvasaira vigyáz leányaival. Agamemnon betört az erdőbe és nagy kevélyen levadászta a szarvast. Ebből támadt a konfliktusa az égiekkel, de főként önmagával, mert ostobán, úgy akarta feloldani az Istennő haragját, hogy a legkedvesebbet, Iphigeneiát feláldozta, magas hegy tetejére kitette engesztelés céljából.¹⁶

A bemutatandó képen látható az az égi szarvascsorda, amely Sophokles lelkében mint realitás élt és az ősképet elő tudta varázsolni. Krisztus előtt 3000-ben és korábban együtt élt erdei otthonában tündér és szarvas a lineárisan még nem működő idő aranyló gomolygában.

¹⁴ Collon, Dominique i. m.

¹⁵ Így készül az ú. n. TONETT bútor

¹⁶ Sophokles: Iphigeneia a Tauruszok földjén

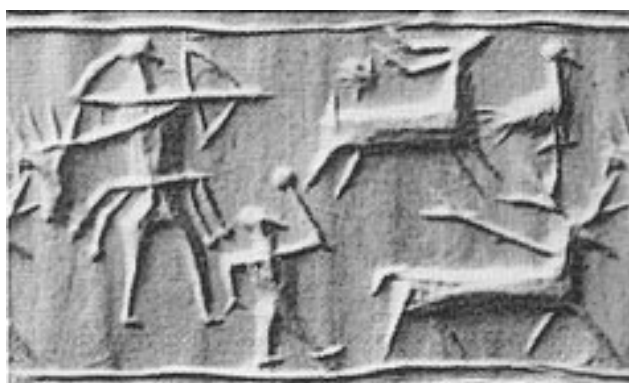

Inanna Istenanya
lányai
és égi csordája

7. ábra

Uruk ('Sammelfund'; w 145.97) Iraq Berlin VA 11043, white 'chalcedony', 3.5 x3.0 cm;
Heinrich, 1936, Pl. 19a; Moortgat, 1940. No 9.¹⁷

Nyíllal felfegyverkezett vadászok és fegyvertelen hajtók szétrebbentik az égi nyáját.

Ez már a történelmi kor eseménye

687. ábra

Nuzzi, Iraq. Brit. Mus. 123282; brownish - white stone, unpierced;
2.5 x1.1 cm. Sharr, 1939, Pl. 119 f Period Vb.)¹⁸

Sophokles is leírta az Iphigeneia a Tauruszok földjén c. drámában, hogy Agamemnon kérkedő módon levadászta az Istennő szarvasait a szent erdőben. Ez a folyamat nem állt le, hanem világméretűvé duzzadt.

Az Istennő elűzése

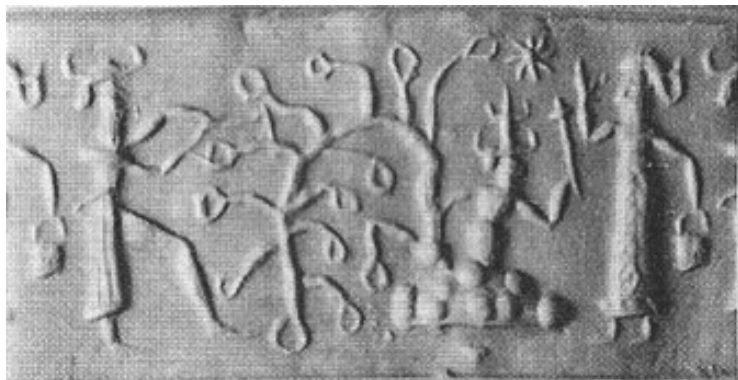
Betört az ellenség.
Ölik az embereket.

636. ábra

Tello (Girsu), Iraq Inscribed Eshag, offspring of Lugal Uru. Louvre MNB 1465;
supentine; 2.95 x 1.5 cm; Delaporte, 1920 T. 88. Period IIIa.

¹⁷ Collon, Dominique i. m.

¹⁸ Collon, Dominique i. m.

VÉDŐ és TÁMADÓ

Az Istennő védelmet keres
az erdő rejtekén

846. ábra

Brit. Mus. 13069; serpentine 2.73 x 1.65 cm.
Collon 1982 a No. 148. Period IIIa.

Szent berekben elrejtetik.
Támadói kutatják.
Vezérlő Boldogasszony vele van

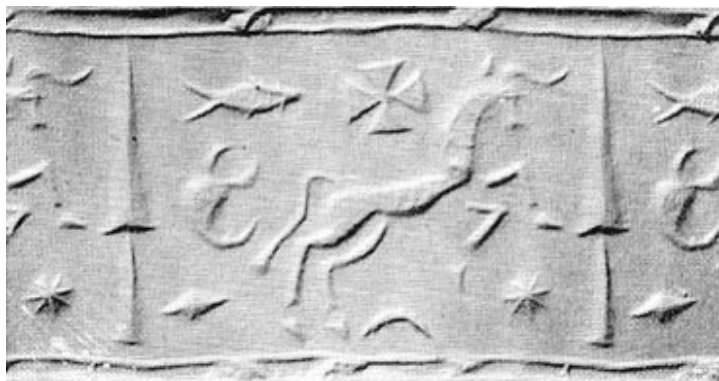
845. ábra

Tello (Girsu), Iraq. Inscribed 'House of the Gods' Louvre MNB 1351;
serpentine; 3.5 x 2,2 cm; Delaporte, 1920 T. 100. Period IIIa.

Magyar emlékek

Period VI. Asszír-Babilon. Kr. e. 1000-500

Csodaszarvas

410. ábra

PML; black 'serpentine'; 3.2 x 1.2 cm; Porada 1948a, No.636

Csodaszarvas veszélyben

411. ábra

Brit. Mus. 103013; siliceous limestone;
2.2 x 0.9 cm; Wiseman, 1959, Pl. 109.

Period VII. Méd. Perzsa, görög. Kr.e. 500 után

421. ábra

Marathon, Grece. Brit. Mus. 89781 (Sir William Hamilton Coll. 1772). Chalcedony; 3.1 x 1.4 cm
Wiseman 1959. Pl. 104.

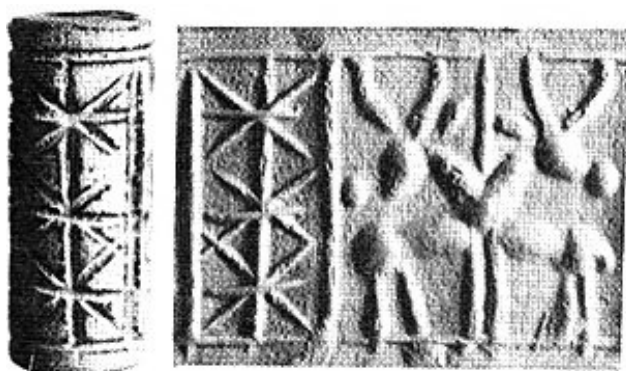
Az asszír uralom alatt kifejlődött egy stílus, a gyilkolás művészete, amelynek közismert és számtalan emléke maradt fenn. De a gyilkos és provokatív asszír művészettel párhuzamosan a Csodaszarvas mondanokör alapmozzanatai is kifejezést kapnak a finom, szimbolikus tartalmú pecsétben rajzolatokon. Látható a MAG egyenlő szárú kereszt (410 sz.),¹⁹ és a hármashalmot idéző MADA tulipánvirág (421 sz.).²⁰

Azt a mozzanatot is megörökítették, amidőn vadászó amazonhoz fordul vissza a szarvas és teszi

fel a szakrális kérdést: Miért üldözöl engem (411. sz.).²¹

A tulipános embléma a szarvas előtt áll (421. sz.)²² s feltünteti az üldözöttek együvé tartozását.

Egy szarvasokat ábrázoló pecsétben úgy ábrázolja AN csillagát , hogy abból a Kur-Kur = = Magosság gyök is kiolvasható (252. sz.).²³ Ez teszi előttünk világossá, hogy az Égi Szarvasról van szó, a Tejútól, Isten világáról, vagyis, hogy a vad, a nő, az ősi nép kiirtásával Isten világa gyengül. Ez a szarvas-Boldogasszony égi és földi sorsa.

252. ábra

Beth Shan (level court of Tuthmosis III. temple), Israel.
Rockefeller Museum I. 3807;
blues sintered quartz, 2.8 cm; Parker 1949, No. 44.

Magasság szarvasai: Tejút

¹⁹ Collon, Dominique i. m.

²⁰ Collon, Dominique i. m.

²¹ Collon, Dominique i. m.

²² Collon, Dominique i. m.

²³ Collon, Dominique i. m.

A szarvas égi állat. Az eget és a földet összekötő tartóoszlop (Istenanya) között él.

249. ábra

Beth Shan (level 10) Israel. Rockefeller Museum 32.50; sintered quartz; 2.8 cm; Parker 1949, No. 40.

A szarvas világa új szín a pecséthengeres kálok életében és az ő sajátos, nemzeti világuk leg-szebb fejezeteit tárja elénk. A 255. sz. lenyomaton egy képjel látható: II EZ (L 296) = Ezten, Isten,

EZ. Nem a szarvas az Isten, hanem ✱ AN, kinek képjele a teremtőt és a csillagvilágot idézi. A szarvas az égi világ közepén a Tejút, ott a lélekmadár is.

Égi és földi szarvas. Az égi fejjel lefelé látható. (Fordítsuk meg a folyóiratot, s látni fogjuk). Bal sarokban a Kalász.

255. ábra

Failaka Island, Kuwait. Kuwait Museum; sintered quartz; 2.3 x 1.1 cm; Kjærum, 1983, No. 387.

A szarvassal együtt megjelent az ujjbegy formájú szkíta életfa-rügy, amely a Tavasztündér című pecséthengeren (a TUR-AN népének nyelvén c. könyv címdalán is látható). Ez a forma-

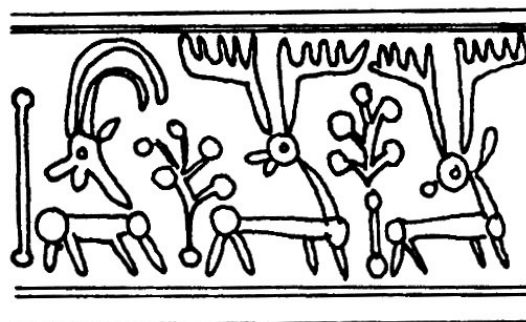
világ később azzal módosul, hogy a köröm félholdja szem formát ölt, s ez később, mint látni fogjuk díszítőmotívummá formálódik.

Szarvasok ujjbegy mintás életfák között

250. ábra

Tell Atchana (Atalakh IV, palace), Turkey, Antakya 8063; sintered quartz; 2.4 x 1.0 cm; Collon, 1982b, No. 39.

251. ábra

Dinkha Tepe (B₉a, burial 23, 637T), Iran. Sintered quartz 2.9 cm; Muscarella, 1974. Fig. 6

A szkíta típusú rajzolatot kvarc hegyi kristályba vésték. Lélekkőre, máramarosi gyémántra. Az asszír típusút színes kalcedonitra, felirattal. A szkíta stílusún csak jelképek vannak és semmi felirat!

277. ábra

Inscribed Seal (of) Assur-rimanni, son of Mushezib-Assur; the seal may have been used by Assur-rimanni on a tablet in Leiden (see ch. 13 and Hallo 1973). BN; dark grey chalcedony; 2.8x1.2 cm; Delaporte, 1910, No. 307; phot. Bibl. Nat., Paris.

Az asszirok is metszettek szarvast, de annak egészen más a formavilága. Viszont az ujjbegy mintás életfa jól látható.

Áldomásra gyülekező férfiak. Középen egy turáni gazda vagy pásztorkirály.

Áldomás bemutatása a vizek kapuja előtt. (Internet)

A szem alakú levélrügy a szarvassal együtt akik, a szarvas égi voltát tiszteletben tartva, más karakterű szereplőket mutat fel a véseteken, hegyi kecskék között jelennek meg.

A hegyi kecske és a növényi dísz „szeme” hasonló

259. ábra

Ilalysos, Rhodes. BM GR 1872.3.15, 3; sintered quartz with well-preserved green glaze; 2.4 x 1.1 cm; Walters, 1926, No. 150.

265. ábra

Tell Atchana (Alalakh IV, palace), Turkey. Antakya 7992; sintered quartz; 2.65 x 1.35 cm; Collon, 1982b, No. 75.

A jobboldali bajuszos férfi kalapja mellett bokréta látható. A baloldali fiatalabb, hangszert tart a kezében, s a kecske, mintha táncolna. Az életfa olyan, mint „Édesanyám rózsafája”.

Miért szerepel szarvas és domb, holott a folyamatokban nem éltek szarvasok és domb egyáltalán nem volt Mezopotámiában. Ennek oka az emberi lélek működése, ahol az őskép erősebb a realitásnál. Ez az esemény már előfordult a Kál, Mada, Szabir néppel talán nem is egyszer ott, abban a korábbi hazában ahol szarvas legelt a

lankás domboldalon és igazi hegyek jelentették a MA-t, a magasságot, amit nem kellett zikkuráttal imitálni. A korábbi veszteségélmények lelki képe motiválta a zöld kristályt megdolgozó, mágus munkáját, midőn a mezopotámiai haza elvesztésének élményére rávetítette a korábbi nemzeti katasztrófák képét. Ha csak egyet találnánk a Collon gyűjtemény anyagában, az is elgondolkodtató lenne, de sok olyan kép van, amely a kiűzetés, az ellenség agresszív megjelenése emlékét tárja elénk.

516 ábra

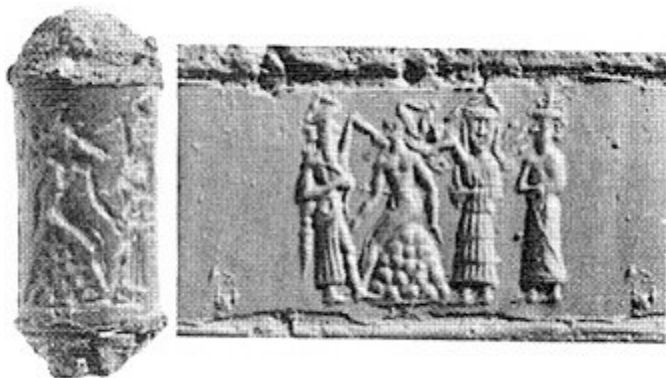
An original inscription was erased, together with the arms of two of the gods, and the seal was re-inscribed *Epir-mupi, the strong one: Medu is yourservant*. BM 89119; greenstone; 2.7 x 1.7 (1.65) cm; Collon, 1982a,

No. 135; for Epir-mupi's career see Boehmer, 1967. Period IIIa.

Előbb az Istennő szarvasát vadászták le aztán magát az Istennőt űzték el az aranykori békesség földjéről. Amint a klasszikusok írásaiból ismerjük Trója bevételével együtt megtörtént az Istennő trónfosztása is, a biztos falak leomlottak, az aranykori Illion leromboltatott és besüppedt a föld mindent befogadó méhébe. A folyamatokban ugyanúgy megtörtént az őshonosok letiprása és kiűzetése. A szarvasok levadászása nem egy egyszerű vadászat volt pusztán a tróféáért. A szarvas Eurázsia min-

den pontján az Istennő jelkép-állata volt. Lenyílása az Istennőhalál előképe lett.

A haza a Mada, a Kalama képét a folyamatokban egy kis rakott dombocskával jelképezték. Ez a domb az Anyaföld, melyet meztelenül és fegyvertelenül véd az Istennő. Fején glóriásüveget hordott, melytől a betolakodó fegyveres férfiak megfosztják. A Mada dombról igyekeznek lelökni, de ő kezével védi Anyaországát.

843. ábra

Ur (u.9694) Iraq Brit. Mus. 136776, greenstone with copper caps over bitumen core 2.1 (3.1) x 1.2 cm. Collon 1982a. No131.

Akkád kor.

A feketefejűek betolakodása

A kiszúrt szemű hazafit a közösség szeretettel veszi körül. Vakon ugyan, de övé maradt a föld a KALAMA.

A kép felirata nem általános, szakrális himnusz idézet, hanem konkrét információ.

„Babilon összezúzta a magas, uras, Agadekit, aszszonyt és férfit. Ez az őstudás.”

A turáni nép az elűzetést az Anyaistennőre mért csapásként fogta fel. Nem a saját sorsát siratta, hanem az elűzött Istennő hiányát szenvedte el.

A régiek lelkében még nem formálódott ki a nyugati mintájú Én-tudat. A karakterük isteni mintájú volt, a jellemük közösségi színezetű. Ebből az őstudásból sarjadt ki a jelvény, zászló, közös írás szokása, gyakorlása. A régi Kál ország és

Agadeki égi eredetű szent népe az Istennő fájdalomán át érzékelte az őket ért sorscsapást. Ez az érzelmi erő megmutatkozik a népi imádságokban Magyarországon. A hajnali imádság alatt nyitva látják Mennyország kapuját, ahol egy kápolnában kereveten sír Mária, mert harmadnapja nem látta Szent Fiát. Angyalok, szentek megkeresik és beszámolnak Jézus szenvedéstörténetének minden részletéről. Az Istenanya fájdalma egyetemes közösségi fájdalom. A turániak elűzetése KAL-ból és AGADEKI-ből drámai szinten is hasonló felfogásról tanúskodik a két nép lelki életéről.

Történelem

315. ábra

Vienna KHM ASX 183, haematit, 1.6 x 0.8 cm; Bleibtreu, 1981, No. 83

Amidőn az égi vizekről hajón vagy szánkón megérkeztek a turániak, békét kötöttek a Közelkeleten élő vademberekkel. A királynő trónuson ül, talpa alatt oroszlán, hátulról háziállata a szárnyas kutya védi. A vadak szép testalkatúak, nem támadnak, hanem figyelnek.

Ezek az egyszerű természeti népek beleolvadnak a turáni fajba s közösen hozták létre a pecséthengeres kultúrát és ennek folyamközi országát.

A kultúrát teremtő turánok égi származásukat sosem felejtették el. Úgy képzeltek, hogy országuk Szabir a Magasságban él. Az égen EME és a szabad Bél király kocsizik (Nap útja) EME tiszta szeretete és a fiú lelke él és élteti a földi népét.

Ezt az üzenetet közvetíti a Hírhozók elnevezésű pecséthenger. Szövege szépen olvasható véset. Az Egi földön honoló Boldogasszony számára lányai vagy komornái hozták a hírt, hogy a TUR (fiú) és a GEME (nő) ÉL! ÉL! LÉLEKZIK!

Fegyverszünet

Az erkölcsi fölény felülemelkedik a vad erőszakon

Istenanya koronával

642. ábra

Inscribed Daguna, the wet-nurse, daughter of Tisa-Dimmuzi, the attendant; the second name is Hurrian. Jerusalem, Bible hands Museum (E Borowsky coll.)

lapis lazuli. 3.29 x 1.86 cm; Williams-Forte, 1981, No. 46. IIIa.

▽▽	TUR	fiú
▽	GEME	nő
人	ÉL	él!
人	ÉL	él!
𐎎𐎍	LÉL	lélekezik!

Tehát az égi vizekben, nádas réten teremtett emberpárnak örültek az églakók. Az ő kép-

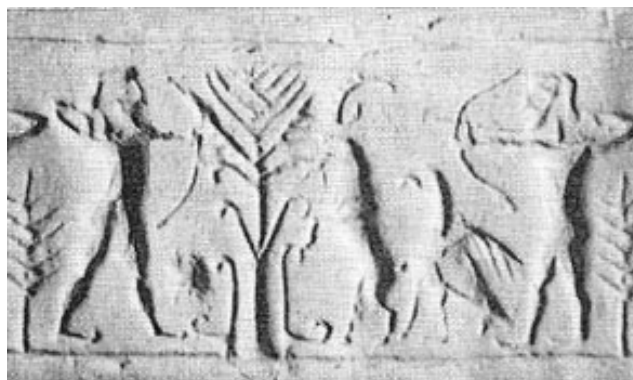
másukat kapta meg a földi világba teremtett fiú és nő.

Szarvas vadászat az Istennő erdejében

688. ábra

Enkomi, Cyprus. Louvre AM 2357; 'clorite'; 2.1 x 0.9 cm
Period Vf.

689. ábra

Deve Hüyük, Syria. Ashmolean 1913, 317;
light-grey mica schist; 3.0 x 1,55 cm; Buchanan,
1966, No. 572; Moorey, 1980, No. 444. Period Ve.²⁴

A szarvas jelképpé emelkedett és végigkísérte Kál és A g a d e k i történetét.

520. ábra

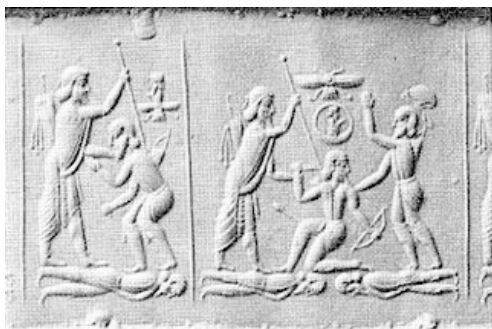
Tell Suliemeh, Iraq. In. Akkadian times the seal, depicted a worshipper and two ibex with a tree on a hill between them (cf. 904); one of these ibex was mostly erased and the worshipper was recut in Ur III. Times; the inscription panel naming Apil-Kin, 'pashishu' priest of Batiritum was added in old Babylonian times and Narum-ili, son of Apil-kin also added his inscription.
IM 83701; lapis lazuli 2.8 x 1.5 cm; al-Gailani Wert 1983, No. 6. Periods III-IV.

Csodaszarvas
életfával

Az előző ezredévek üldöztetései folytatódtak az asszír és a babiloni uralom alatt. A pecsét-hengerek művészi megmunkálása itt is figyelemre méltó. A korai ezredék nyíllal felfegyverzett hódítói ruhában vannak, de a Madát, a hazát óvó őslakók meztelenek. Testük arányos, finom metszésű, szép alkatú. Ugyanez a tendencia folytatódik az ábrázoló művészetben. A médek, perzsák

gyilkos hadjáratainak a korabeli ötvös mester ugyanolyan alkatúnak, ugyanolyan típusú embernek mutatta be a legyőzött folyamközieteket, mint a két és fél évezreddel korábbiak a feketefejű, behatólók áldozatait. A perzsák, médek ellen a nők is fegyvert fogtak. Látszik, amint a gyilkos lándzsaszúrás hatására kiesik a nő kezéből a kis méretű nyíl.

²⁴ Olvasata a Függelékben

574. ábra

Oxus Treasure, Turkestan. Brit. Mus. I24015; chalcedony; 3.7 cm; Dalton, 1964 .ed., No. 114. Period VIIa

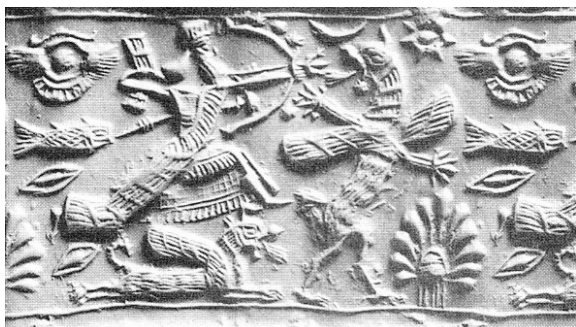
Kr. e. 500

A méd-perzsa uralom gyilkos inváziója

Egy közismert képen bemutatjuk a jellegzetes asszír magatartásmódból kibontakozó asszír művészeti stílust. A kép az EN UMA ELIS kezdetű mitikus eposz jelenetét ábrázolja az istenfiak harcát a világ ősszülei a sárkányanyó és sárkányapó

ellen indított esélytelen küzdelmet, hiszen világos, hogy a sok, zajongó és hadra kész istenfiú erősebb, mint a világszülő sárkányházaspár. (Az eposzokkal később külön fejezetben foglalkozunk).

Eposzok

783. ábra

PML; 'steatite' 3.7 x 1.5 cm; Porada, 1948a, No. 689. Period VIa

Légi küzdelem a sárkánnyal
EN UMA ELIS

Az emberek törekednek a boldogságra és szakadatlanul felemlegetik az Aranykort, Tündér szép Ilonát, az arany almafát. Ki-ki ahol tudja, megteremti, ha csak egy pillanatra is a boldog vi-

lág reminiscenciáját. A gonosz aztán jön és tönkreteszi. Erről szól a történelem, s erről írtak a korai eposzokban.

Második menekülési hullám

Oppenheimer J. már az 1940-es években leírta a mezőföldi kálok történetének azt a szakaszát, amidőn a kaukázusi szkítákhoz menekülve beolvadtak a rokon nép társadalmába, s részt vettek az Ázsiából a Kárpát-medencébe tartó népes, színes turáni csapatba (82-110. old.)²⁵ Badiny Jós Ferenc méltatta Bobula Ida tanulmányát, aki első-

ként hívta fel a figyelmet a mezőföldi kálok utótörténetére, amely a Kaukázusban való beolvadásról szólt.

Götz Albert a Van tó melletti népesség összetételét kutatta, s ő állapította meg, hogy „a HURRITÁK a Van tó melletti Birodalom Káld-jai és a szkítákkal a legszembetűnőbb relációban vannak”. (83. old.)²⁶

²⁵ Bobula Ida Oppenheimer idézete a Sumer-magyar rokonság. Ed. Esda. Buenos Aires. 1982.

²⁶ u. ott.

Napjainkban a német irodalomban meglepő érdeklődést mutatnak a Kaukázusból beáramló turáni nép iránt, s eleve úgy mutatják be a Kárpátok felé tömeglő lovas nemzetet, mint akik között méltó helyet foglaltak el a mezőföldiek.

Úgy írnak, hogy egyazon kultúra virágzott a Kárpát-medencében, a Kaukázusban és ettől délre, a káldok lakta területeken. Igazolásként műtárgyak képeit is idézik.

Walter Torbrügge 2011-ben kiadott könyvében a hajón érkező mezopotámiai kultúrát is be-

mutatja a földközi-tengeri szigetvilágban és vele párhuzamosan a szárazföldi szkítákét (175-189. old.).²⁷ Ugyancsak tárgyalja a föníciaiak és észak-afrikai rokonaik a p u n o k közös sorsát (162, 163, 169, 170. old.).²⁸

A Csodaszarvast a szkíták (turániak Gy. Á.) szimbólum állatának tekinti és a nyugati megjelenésének hatását Franciaországban helyezi el. Itt a Musée historique de l'Orléanais-ban őriznek egy 35 cm magas szarvast, amely bronzból készült és Neuvy-en-Sullias-ban találták (226. old.)²⁹

Európa nyugati vidékén talált Csodaszarvas

Hirsch mit beweglichem Geweih, gegossene Bronzeplastik. Höhe 35 cm. Aus einem Schatzfund von Neuvy-en-Sullias, Dép. Loiret. Frankreich. Musée historique de l'Orléanais, Orléans.

A szarvasok megszabta vonal Zöldhalompusztára vezet, ahol 23 cm-es hátratekintő arany-szarvast fedeztek fel (Magy. Nemz. Múz.) (183. old.).³⁰ Majd Tápiószentmárton 22 cm hosszú fekvő szarvasára hivatkozik. A csodaszarvast a szkí-

ták hozták be Európába, de nem a Honfoglalással egyidőben, hanem ennél jóval előbb. Ez a kultúra, melyet a szarvas képvisel, egyetemes a szkíta (turáni Gy. Á.) nép egészét tekintve.

Zöldhalompusztai arany-szarvas (Magy. Nemz. Múz.)

²⁷ Torbrügge, Walter: Kunst im Bild. Europäische Vorzeit. Naturalis Verl.

²⁸ u. ott.

²⁹ u. ott.

³⁰ u. ott.

Szarvas vezet a sort, melyet oroszlán, majd egy ismeretlen állat követ, szarvas és párduc zár le. Alul halakat látunk. Mindez azon a 41 cm hosszú aranyhalon található, amelyből asztrálmii-

tológiai helyzetkép is kiolvasható. Lelőhelye a brandenburgi Cottbus városa. Található a Museum für Vor-und Frühgeschichte-ben Berlinben (184. old.)³¹

Beschlag aus Goldblech in Gestalt eines Fisches. Länge 41 cm. Aus dem skythischen Goldfund von Vetttersfelde bei Guben, Kr. Cottbus, Brandenburg. Museum für Vor- und Frühgeschichte, Berlin.

Ez a hal a megmunkálásában mezopotámiai eredetet őriz, akárcsak az a töredékes kardhüvely, amely 19 cm hosszú és ugyancsak egy wettersfeldi

szkíta lelőhelyen találtak, s ugyanott őrzik, ahol az aranyhalat. (184. old.)³²

Beschlag aus Goldblech vom Oberteil der Scheide eines Kurzschwertes (Akinakes). Länge 19 cm. Aus dem skythischen Goldfund von Vetttersfelde (vgl. unten).

Mindez akkor válik bizonyítottá, ha a kievi múzeum anyagával vetjük össze. A kievi anyagban tárgyak igazolják a szkítába olvadt mezopotámiai káldok kaukázusi jelenlétét.

Két kardhüvelyt fényképezett le Tibold László Kievből. Mindkettőt Tóth László elemezte az Ősi Gyökérben. Az 1. sz. kardon lóval összenőtt nyilazó harcosnak a lapockája alól a „hal adja az irányt”. (Lelőhelye ismeretlen. Kr.e. V-IV. sz.)³³

³¹ u. ott.

³² u. ott.

³³ Tóth Sándor helyteleníti, hogy egy 19. sz-i. tábornok kardjával azonosítja.

A 2. sz. kard markolatának ellenzőjén repülve vágató felemelt fejű csodaszarvas. A markolat alatti két kazettában mezopotámiai szakrális jelenet szárnyas emberekkel, életfával. A markolaton

végig rombuszos Boldogasszony jelképek. (Lelőhelye Kelermes kurgán, anyaga vas-arany, Kr.e. VII. sz.)

Egy másik német könyvben Torma Zsófia gyűjteményének hatása alatt mutatja be a szerző Harald Haarmann a dunai civilizáció rejtélyeit (1-286. old.)³⁴

Az erdélyi régész Torma Zsófia keveset írt, de a 19. sz.-ban a német archeológia megbecsülte tudományát. Legfontosabb tanulmánya Jénában jelent meg 1894-ben, így szerencsére a német anyanyelvűek könnyen hozzáfértek. (281. old. A Haarmann műben).³⁵

Torma Zsófia a megtalált kis cserépdarabkát „jelvényeit”, jelképeit a mezopotámiai műkincsek szimbólumrendszerében helyezte el. Ezzel a szkíta-turáni család egyetemes közel-keleti – kaukázusi - Kárpát-medencei jelenlétét igazolta. Torma Zsófia több, mint 100 évvel halála után még hatással tudott lenni a német nyelvű archeológiára.

Czeglédi Katalin most kiadott könyvében a hét vezér nevével kapcsolatos földrajzi helyneveket elemezte. Ezzel a hét vezér személyét is közelebb hozta hozzánk, konkretizálta a múltat. (1-65. old.)³⁶

Magyar Adorján jelképek, növények, gyümölcsök, arcforma alapján írta le a nemzetségeket, munkáját mesékkel is illusztrálta. Foglalkozott a Magyar, Kun, Szemere, Besenyő, Jász, Székely,

Kazár, Kabar, Török, Körös, Avar, Palóc, Pannon, Szolim, Marmar néppel. Nehezen érthető, de a Kál, Káld törzs kimaradt az elemző munkából. (3-998. old.)³⁷

Magyarország geographiai szótárában néztem át a Kál, Káld földrajzi neveket (I. 165-170. o.)³⁸

A következő földrajzi neveket jegyzeteltem ki: (összesen 40 szerepel)

Kál	<i>falu</i>	Heves m. Alsó, Felső, Dióskál
Káld	„	Vas m.
Kálma	„	Zemplén m.
Kálna	„	Bars m. Kis és Nagy Kálna
Kálnó	„	Nógrád m.
Kálnok	„	Moson m.
Kalota	„	Esküllőbe olvadt
Kalotaszeg	<i>vidék</i>	Kolozs megyében
Káli medence	stb.	

Melyik törzshöz tartozhattak a kalotaszegiek, egyetlen magyar népviselethez sem hasonlítható, fejedelmi stílusú öltözékükkel?

A Kamma szó egyik alternatívája a 'haza' szavunknak. Kamma, mada, haza e három szó ugyanazt jelenti: a szülőföldet. Egy gyökrendszerből fejlődtek ki, de távol egymástól, mégis megértjük mindhármát. A gyökrendszerű nyelvet beszélő turánok belakták Eurázsia térségeit és hasonló, de nem ugyanolyan nyelvet beszéltek. Ez a színesség bekísérte népünket a Kárpát-medencébe, ahol minden élő szerves népi egység gazdagította a magyarság egyetemes értékrendjét.

³⁴ Haarmann, Harald: Das Rätsel der Bonancivilisation Verl. C.H. Beck. 2011.

³⁵ Torma Zsófia: Ethnographischen Analogien. Ein Beitrag zur Gestaltungs- und Entwicklungs- geschichte der Religionen. Jena 1984.

³⁶ Czeglédi Katalin: A hét vezér neve magyar földrajzi helynevekben. Eger. 2012.

³⁷ Magyar Adorján: Ősműveltség. 1996.

³⁸ Fényes Elek. Pesten. 1851.